

Kanizsai Szociográfiai Műhely
írótábori tanácskozás - 2007

Gábrity Molnár Irén:

A regionalizmus tudatos megélése
- „régión hitvallás” a vajdasági magyarok körében

Magyarságkutató Tudományos Társaság

RÉGIÓTIPUSOK:

- 1. adminisztratív (tartomány, körzet)**
- 2. funkcionális (turisztikai, ipari)**
- 3. tervezés-statisztikai régiók (demográfia)**

Régió felfogások - szempontok

1. „**ágazati**” **dimenzió**: a régió *gyakorlati* oldala (pl. a szűkebb közigazgatás, a területfejlesztés stb.),
2. **területi dimenzió**: a régió fogalmát eltérően értelmezhetik a *különböző országok, régiók* „képviselői”,
3. **perszonális dimenzió**: azonos ország, régió azonos elméleti vagy gyakorlati szegmensében tevékenykedők is eltérően értelmezhetik a régió fogalmát, s így *egyének, kisebb csoportok* „*régió-hitvallásáról*” beszélhetünk.”

2007 - kutatásban 1417 lekérdezett alany.

Hipotézis:

A vajdasági magyarok regionális tudata komplex kategóriaként kezelendő.

Előzmény:

A térség multietnikus, multikonfeszziós, sőt egy évszázad alatt többszörösen le-fel tolódtak az államhatárok, különböző hatósági előírásokkal szabdalták át a kistérségeket.

A lokálpatriotizmus – születéshelyhez való tartozás

A településhez tartozónak érzem magam, ahol születtem		Gyakoriság	Százalék
Válaszok	Egyáltalán nem – 1	56	4,1
	Nem igen - 2	57	4,2
	Közepesen -3	158	11,6
	Erősen - 4	208	15,2
	Nagyon erősen – 5	885	64,9
Összesen		1364	100,0

A válaszadók több mint 60%-a életteréhez, a **kisrégióhoz** szervesen tartozik

A kisrégióhoz tartozónak érzem magam, ahol élek		Gyakoriság	Százalék
Válaszok	Egyáltalán nem – 1	32	2,3
	Nem igen - 2	39	2,8
	Közepesen -3	170	12,4
	Erősen - 4	299	21,8
	Nagyon erősen – 5	831	60,6
Összesen		1371	100,0

A vajdasági tartományhoz tartozás megélése a legerősebb

Vajdasághoz tartozónak érzem magam		Gyakoriság	Százalék
Válaszok	Egyáltalán nem – 1	9	0,7
	Nem igen - 2	30	2,2
	Közepesen -3	112	8,1
	Erősen - 4	246	17,8
	Nagyon erősen – 5	985	71,3
Összesen		1382	100,0

Vajdaság a sokszínűség, illetve az ország többi részéhez viszonyított különlegességének megőrzéséért vívott harc jelképe lett.

Legtöbb vajdasági saját bőrén érezhette a tartomány valós autonómiájának az elvesztését, az ebből adódó hátrányokat, még a balkán háborúk előtt.

Koszovó leszakadása körüli huzavona, érezhetően előtérbe fogja tolni az északi tartomány helyzete körüli kérdéseket is. Ez a tény is növeli a régió lakosságának a ragaszkodását Vajdasághoz.

Szerbiához tartozás tudata gyenge

Szerbiához tartozónak érzem magam		Gyakoriság	Százalék
Válaszok	Egyáltalán nem – 1	348	25,7
	Nem igen - 2	292	21,5
	Közepesen -3	380	28,0
	Erősen - 4	173	12,8
	Nagyon erősen – 5	163	12,0
Összesen		1356	100,0

Az anyaországához tartozás megélése

Magyarországhoz tartozónak érzem magam		Gyakoriság	Százalék
Válaszok	Egyáltalán nem – 1	665	49,1
	Nem igen - 2	242	17,9
	Közepesen -3	249	18,4
	Erősen - 4	101	7,5
	Nagyon erősen – 5	98	7,2
Összesen		1355	100,0

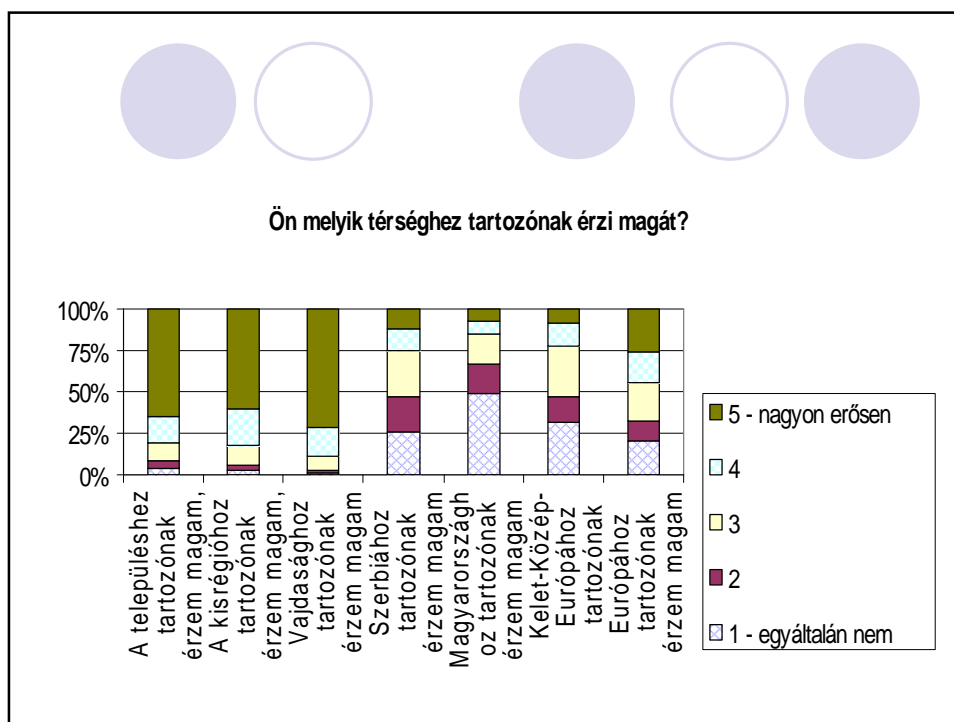
Európaiság megélése

Európához tartozónak érzem magam		Gyakoriság	Százalék
Válaszok	Egyáltalán nem – 1	273	20,1
	Nem igen - 2	164	12,1
	Közepesen -3	323	23,8
	Erősen - 4	249	18,3
	Nagyon erősen – 5	351	25,8
Összesen		1360	100,0

A vajdasági magyarok regionális tudatukban elsősorban vajdaságinak érzik magukat, majd ahhoz a kistérséghez ragaszkodnak, ahol élnek, végül ahhoz a településhez, ahol születtek.

Az anyaországról és annak lakosságáról meglehetősen negatív kép van kialakulóban.

Negatív viszonyulást tanúsítanak Magyarország, Kelet-közép Európa és Szerbia esetében.

Az egyes térségekhez tartozó válaszok középértéke - átlaga

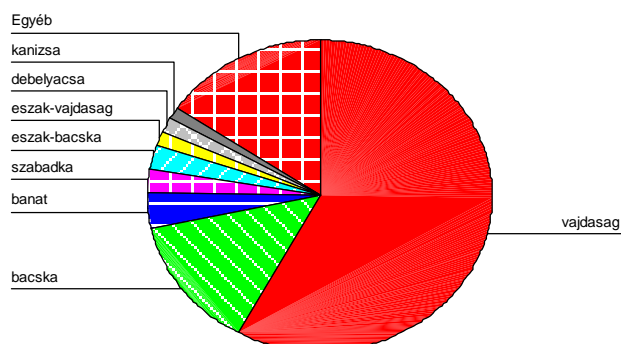
1.	Vajdasághoz tartozónak érzem magam	4,57
2.	A kisrégióhoz tartozónak érzem magam, ahol élek	4,36
3.	A településhez tartozom, ahol születtem	4,33
4.	Európához tartozónak érzem magam	3,18
5.	Szerbiához tartozónak érzem magam	2,64
6.	Kelet-közép Európához tartozónak érzem magam	2,52
7.	Magyarországhoz tartozónak érzem magam	2,06

Szülőföld – haza megélése

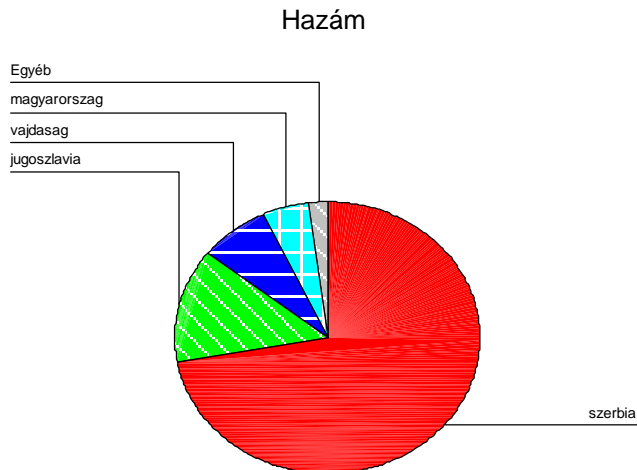
- A Vajdasági magyarok **legkevésbé Magyarországhoz tartozónak érzik magukat**, de a kelet-közép európai tudatuk is gyenge. A kettős állampolgárság kérésének a sikertelensége, az anyaországhoz való viszonylag gyenge kötődés okozhatja ezeknek, az álláspontoknak a kialakulását. Szerbia államiségének a bizonytalansága, a régi Jugoszlávia szétesése után, hozzájárult a válaszadók „távolodásához” ehhez az országhoz is.

Szülőföldem: Vajdaság

Szülőföldem

Hazám: Szerbia

A vajdasági magyarság jelenlegi regionális tudatát jellemzi:

- ! **Vajdaságban erős regionális tudat él. Úgy tekinthetünk a vajdaság-identitás fogalmára, mint jelentős, erős integratív és fejlődési potenciálra.**
- ! **A magyarok regionális tudata összetett kategória, sőt többsíkú – kiindul a településből, ahol született, vagy él a személy és addig terjed, ameddig életvitelszerűen mozog (dolgozik, utazik) az egyén és tevékenykednek a családtagok, ez pedig Vajdaság tartomány területe.**
- ! **Regionális tudatukban a magyar lakosság elsősorban vajdaságinak érzik magát, majd ahhoz a kistérséghez ragaszkodik, ahol él, végül ahhoz a településhez, ahol született. Önbesorolás esetén, az egyes térséghez való tartozásról, negatív viszonyulást tanúsít Magyarország, Kelet-közép Európa és Szerbia felé.**

Vajdaság identifikálásában dominál a

- | **perszonális dimenzió:** az itt élő lakosságon belül az őslakós-betelepült, falusi-városi, vagy akár nemzeti hovatartozás szerint, eltérően értelmezheti a régió fogalmát, s így **egyének, kisebb csoportok különböző „régió-hitvallásáról” beszélhetünk**
- | *A magyarok regionális tudatának belső tartalmát ebben a kutatásban nem firtattuk.*

Összegzés

- | **Vajdaságban, az érzelmi hozzáállású identitástípusok jelentősége csökkent, a tudatosabb, a kultúrjavakhoz (főleg az anyanyelvhez) kötődő, az identitást vállaló és tevőlegesen megélő típusok súlya pedig növekedett**
- | **Erősebbé vált a kultúrnemzeti összetartozástudat**